
DEUTERONOMIUM

Študijná príručka / 10.lekcia Výzva k záväzku

Máte pocit, že Mojžiš v Deuteronomiu znovu a znovu opakuje tie isté veci? Ak áno, potom máte pravdu. Možno aj Izraelci sa cítili rovnako. Mojžiš však vedel prečo to robí. Vedel, že opakovanie je jedným z najúčinnějších spôsobov, ako vryť národu do pamäti veci, ktoré boli pre ich budúcnosť životne dôležité. Opätovne zdôrazňoval dôležitosť obnovenia zmluvy s Bohom, ktorú uzavreli ich predkovia a ktorá bola záväzná pre všetky nasledujúce generácie izraelského národa.

V závere svojej reči im Mojžiš ešte raz pripomína minulosť a tentoraz sa vracia až do Egypta, keď ako deti na vlastné oči videli znamenia a zázraky, ktoré Hospodin spravil pred faraónom. Pri tejto príležitosti so smútkom poznamenáva: „*Avšak Hospodin až do tohoto dňa vám nedal srdce, aby ste poznali, ani oči, aby ste videli, ani uši, aby ste počuli*“ (3.verš). Mojžiš nepovedal, že Boh im *zabránil* počuť, ale že ich vlastná neposlušnosť otupila a znecitlivela ich srdcia. Aby si uvedomili nezmyselnosť svojej sústavnej neposlušnosti, Mojžiš navyše opäť pripomína, ako sa Boh po celý čas putovania po púšti zázračne o nich staral, aby mohli poznať, že On je ich Bohom a Pánom. Po krátkej zmienke o nedávnych víťazstvách ich varuje: „*Zachovávajte preto slová tejto zmluvy a plňte ich, aby ste mali úspech vo všetkom, čo podniknete*“ (8.verš). Mojžiš túžil, aby tento národ prišiel k pravému poznaniu Boha, aby videl všetky Jeho slávne skutky a aby otvoril svoje srdce Jeho slovám.

Zamyslite sa: Naša fyzická schopnosť vidieť, aj keď ju niekedy berieme ako samozrejmosť, je požehnaním, no pre náš život nestačí. Musíme sa naučiť vidieť a chápať svet duchovnými očami. Prvým krokom k nadobudnutiu duchovného zraku však nie je snaha vidieť niečo, po čom túžime. Je to poslušnosť. Reverend Dr. John C. Maxwell raz povedal: „Človek, ktorý má neposlušné srdce, zaťahuje záves na svojej duši až dotedy, kým nevidí žiadne svetlo; človek poslušného srdca naopak otvára okná svojej duše a je mu dovolené s úžasom hľadieť na veľkosť Boha. Svetlo do našej duše prichádza len vtedy, ak poslúchame a žijeme Božiu pravdu.“ Máš pre svoju neposlušnosť závesy na oknách svojej duše?

~~~~~

Mojžiš ďalej ľudu pripomína, že každý z nich – vodcovia a starší kmeňov, hlavy rodín, muži, ženy a deti, dokonca i cudzinci v ich tábore, stoja pred tvárou Hospodina, svojho Boha, aby obnovili s Ním zmluvu, ktorú uzavrel s ich rodičmi pred štyridsiatimi rokmi pri hore Sinaj. Počas svojej doterajšej cesty prechádzali územiami mnohých národov a videli ich *ohavnosti* – modly vyrobené z dreva, kameňa, striebra a zlata, preto ich Mojžiš zároveň varuje, aby neodvrátili svoje srdcia od Hospodina a neslúžili iným bohom. Takýto ľudia budú ako jed šíriaci sa do celého spoločenstva.

Mojžiš tiež varuje každého, kto by sa rozhodol ísť svojou vlastnou cestou, aby si nenamýšľal, že unikne Božiemu súdu len preto, že je členom vyvoleného národa. „*Takému Hospodin nechce odpustiť, lebo vtedy vzplanie hnev Hospodinov a Jeho rozhorčenie proti tomu mužovi a spočinie na ňom celá kľiatba, zapísaná v tejto knihe; Hospodin vyhladí jeho meno spod nebies*“ (29:19). Tento výrok sa nám môže zdať príliš tvrdý, no mal ľuďom pripomenúť vážnosť dôsledkov, ktoré postihnú každého, kto ukáže všemohúcemu Bohu chrbát.

Mojžiš navyše vykresľuje temný obraz možnosti, že takéto odvrátenie postihne celé spoločenstvo. Hovorí, že hnev Boží postihne dokonca i zem, takže cudzinci, ktorí ňou budú prechádzať, sa budú s údivom pýtať, prečo Boh priviedol túto krajinu do takého hrozného stavu. Nakoniec usúdia, že sa tak stalo preto, lebo jej obyvatelia opustili Boha svojich otcov a tak Boh dopustil pohromu na nich i na celú zem. Takáto pohroma však nebola nevyhnutá. Mohli sa jej vyhnúť tým, že ostanú verní Bohu, ktorý pre nich už toľko vykonal. Pre neposlušnosť neexistovalo žiadne ospravedlnenie, pretože Boh im zjavil všetko, čo potrebujú vedieť, aby mohli žiť podľa Jeho zákona. „*Tajomné veci patria Hospodinovi,*

našmu Bohu, a zjavené veci nám i našim synom až naveky, aby sme plnili všetky slová tohto zákona!“ (28.verš).

Zamyslite sa: „Skryté veci“ a „veci zjavené.“ Nezáleží na tom, koľko nezodpovedaných otázok nás trápi alebo ako veľmi chceme poznať odpoveď, Boh uchováva niektoré veci v tajnosti a to z jediného dôvodu - *nepotrebujeme* ich nevyhnutne vedieť, aby sme žili život podľa Jeho vôle. Platilo to pre Izrael a platí to aj pre nás. Boh nám síce zaslúbil duchovné porozumenie, ale dožadovať sa za každú cenu jasnej odpovede na otázku, *prečo* sa všetko deje tak a nie inak, je dosť trúfale. Snaha dozvedieť sa viac o tom, čo sa stane, než dáva poznať Boh, je dokonca prísne zakázaná. Čarodejníctvo, bosoráctvo, veštenie a okultizmus sú spôsoby ako nielen poznať ale i ovládať. Kresťania dostávajú poznanie preto, aby *poslúchali* Boha a aby svoj život s dôverou vydali do rúk jedine *Jemu*.

~~~~~

V tridsiatej kapitole ide Mojžiš až za prípadné prekatie a vyhnanstvo Izraela k jeho následnému obnoveniu. Keď sa uprostred utrpenia v otroctve cudzích národov, do ktorých ich priviedla ich vlastná neposlušnosť, obrátia späť k Hospodinovi, zľutuje sa nad nimi a opäť ich zhromaždí zo všetkých miest, kde boli zavlečení. Potom *„Hospodin, tvoj Boh, obreže tvoje srdce i srdce tvojho potomstva, aby si miloval Hospodina, svojho Boha, celým svojim srdcom a celou svojou dušou, aby si bol živý“* (6.verš), *„Hospodin, tvoj Boh, nadbytkom ťa požehná... keď budeš poslúchať slovo Hospodina... keď sa vrátiš k Hospodinovi, svojmu Bohu, celým srdcom a celou dušou.“* Na záver Mojžiš uisťuje Izrael o tom, že dodržiavať Božie prikázania je možné. Nie je to ani príliš ťažké ani nemožné, *„lebo to slovo je veľmi blízko teba: je v твоjich ústach a v tvojom srdci, aby si ho plnil“* (14.verš).

Zamyslite sa: Boh nikdy neodvracia tvár od *kajúceho* hriešnika. Keď Izraelský národ činil pokánie zo svojej neposlušnosti, Hospodin mu zakaždým odpustil. Dávid, ktorý z vlastnej skúsenosti veľmi dobre poznal, čo je to odpustenie a milosť Božia, napísal tieto slová: *„Nenakladá s nami podľa našich hriechov ani nám neodpláca podľa našich previnení. Ako vysoko je nebo nad zemou, tak Jeho milosť prevyšuje tých, čo sa Ho boja. Ako je vzdialený východ od západu, tak vzdalaľuje od nás naše neprávosti“* (Žalm 103:10-12).

~~~~~

Voľba medzi „životom a dobrom alebo smrťou a zlom, ktorá čakala Izrael, bola najdôležitejším rozhodnutím ich života. Mojžiš im dal Boží zákon, pripomenul im, aký verný bol Boh k nim až doteraz, vysvetlil, že ich vzťah k Bohu má byť založený na princípe lásky a jasne im vykreslil dôsledky obidvoch možností ich rozhodnutia. Zodpovednosť za samotnú voľbu bola teraz na izraelskom národe. Z celého textu cítiť hlbokú túžbu Mojžiša, aby si národ, ktorý mal už čoskoro navždy opustiť a za ktorý sa tak verne po celý čas prihováral, „zvolil život.“

Osobné zhrnutie: Veriaci človek vždy stojí pred nejakým rozhodnutím. Sú to reálne rozhodnutia s reálnymi následkami. Boh nám povedal všetko, čo potrebujeme vedieť, aby sme sa vedeli rozhodnúť správne. Dal nám Svoje písané slovo – Bibliu, svoje živé Slovo – Ježiša Krista a svojho radcu Svätého Ducha – Ducha pravdy. Dal nám navyše nesmiernu veľkosť svojej moci (Efezanom 1:19), vďaka ktorej sme schopní v našich rozhodnutiach víťaziť. Aby však toto všetko bolo možné, našou zodpovednosťou je vedieť a chápať, čo nám Boh hovorí. Mojžiš povedal *„zvoľ si život“* a Ježiš povedal: *„Ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere“* (Ján 10:10). Už ste spravili jedno správne rozhodnutie – študovať Bibliu - napísané Božie slovo. Rozhodli ste sa však dať svoje srdce živému Božiemu slovu, Ježišovi Kristovi?

Otázky k osobnému štúdiu Deuteronomia 31:1 – 32:47

Generačné odovzdávanie vodcovstva

Pred tým, než začneš pracovať na odpovediach na nižšie uvedené otázky, modli sa za Božie vedenie a múdrosť. Prečítaj si Deuteronomium 31:1 – 32:47 naraz; potom čítaj jednotlivé úseky postupne podľa návodu. Nezabudni ku každej svojej odpovedi udať časť Písma, z ktorého tvoja odpoveď vychádza. Znak (*) napovedá, že otázka vyžaduje hlbšie zamyslenie sa.

V tridsiatej prvej kapitole sa Mojžiš blíži k záveru svojej reči. Tridsiata druhá kapitola je poetickým zhrnutím všetkého, čo si Izrael má v budúcnosti pamätať vo forme piesne. Poézia totiž hovorí nielen k rozumu ale aj k citom.

Posledné prípravy, Deuteronomium 31:1-29

1.
  - a) Prečítaj Deuteronomium 31:1-13. Prečo Mojžiš nesmel vstúpiť do zaslúbenej zeme? (Pozri Numeri 20:6-12; Deuteronomium 3:23-29; 32:50-52.)
  - b) Aký je aj napriek tomu postoj Mojžiša k Bohu (Deuteronomium 31:5-8)?
2. Kto bol vlastne pravým vodcom národa? Svoje tvrdenie podopri citátom z Deuteronomia 31:1-13.
3. * V Deuteronomiu 31:9-13 znovu prečítaj Mojžišove pokyny o čítaní zákona po tom, ako začnú žiť v zaslúbenej zemi. Podľa toho, čo vieš o čase a kultúre, v ktorej žili, povedz, prečo bolo verejné zhromažďovanie celého národa také dôležité.

Mojžiš končí svoju kázeň k zhromaždeniu Izraelcov. Posledné kapitoly pozostávajú zo spomínanej piesne, požehnaní ľudu a výpovede o Mojžišovej smrti. Od štrnásteho verša sa dozvedáme o tom, ako Hospodin prikázal Mojžišovi napísať pieseň a ako bol Józua poverený prevziať Mojžišovu úlohu.

4. Kto bol Józua? (Pozri Exodus 24:12-13; Numeri 13:1, 16; 14:6-10; 27:18-20.)
5. Prečítaj 31:16-22 a povedz:
  - a) Čo predvídal Hospodin o Svojom národe po tom, ako vstúpi do Kanaánu?
  - b) Aký bol špecifický zámer tejto piesne a čo chcel Boh v konečnom dôsledku, aby Jeho národ urobil?
6.
  - a) Aké pokyny a zaslúbenie dal Boh Józuovi?
  - b) Môžu sa na toto zaslúbenie spoliehať aj dnešní kresťania? (Pozri Matúš 28:18-20; Ján 14:15-16.)

Pieseň Boha Izraelovho, Deuteronomium 31:30 – 32:47

7. Prečítaj Deuteronomium 32:1-4 a povedz, aký bol Mojžišov postoj k Bohu?

- 8.
- Ako sa mení tón piesne od veršov 6-8?
  - Akú náladu vyjadrujú tieto verše?
9. * Verše 7-14 rozprávajú o láske Boha k Izraelu. Podľa toho, čo vieš z ich histórie, povedz, čo všetko Boh pre Izrael urobil.
- 10.
- „*Ješurún*“ je prezývka Izraela a znamená „bezúhonný.“ Podľa veršov 15-18 povedz, čoho sa dopustí Izrael v Kanaánskej zemi? (O budúcnosti sa tu hovorí, akoby sa už stala.)
  - Akým spôsobom podľa teba vyslovil Mojžiš toto meno, keď spieval spomínané verše?
- 11.
- Podľa veršov 19-27 povedz, k akým hrozným veciam oprávňuje Boha ich správanie?
  - Podľa veršov 36-43 povedz, čo v skutočnosti Boh pre Izrael urobí?
- 12.
- Prečítaj verše 44-47. Ktorý kľúčový verš vyjadruje, čo má izraelský ľud urobiť a ktorý kľúčový verš pre to udáva dôvod?
  - Ako vážne zoberie izraelský národ slová: „*Lebo nie je to prázdne slovo, ktoré sa vás netýka, ale je to váš život*“?

Zamysli sa: „*Lebo nie je to prázdne slovo, ktoré sa vás netýka, ale je to váš život.*“ Porozmýšľaj nad tým, ako by sa zmenila budúcnosť Izraela, keby si tieto slová naozaj vzal k srdcu. Porozmýšľaj nad tým, ako by sa zmenil súčasný svet, tvoja krajina a tvoje okolie, keby všetci ľudia považovali Božie slová za slová života. Zamysli sa teraz nad svojím životom. Ako vážne berieš Božie slová ty sám? Berieš si ich k svojmu srdcu alebo ich berieš „s rezervou“? Myslíš, že Boh sa pozerá na tvoj život tak, ako sa pozeral na život Izraelcov? Vezmi si k srdcu slová, ktoré napísal apoštol Pavol Timoteovi, že Sväté Písmo - slová Boha – „*je užitočné na učenie, na karhanie, na naprávanie, na výchovu v spravodlivosti, aby Boží človek bol súci a pripravený na každé dobré dielo*“ (2.Timoteovi 3:15-17).